

روش تدریس و کلاس داری تبلیغی

دفتر مطالعات و پژوهش‌های تبلیغی
معاونت تبلیغ و آموزش‌های کاربردی حوزه‌های علمیه

عنوان و نام پدیدآور :	روش تدریس و کلاس‌داری تبلیغی / مولف محمد اسماعیلی مبارکه و همکاران ؛ دفتر مطالعات و پژوهش‌های تبلیغی، معاونت تبلیغ و آموزش‌های کاربردی حوزه‌های علمیه.
مشخصات نشر :	قم: حوزه علمیه قم، مرکز مدیریت، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری :	ص ۲۰۸.
شابک :	۹۷۸-۹۶۴-۲۶۳۸-۶۵-۹
وضعیت فهرست نویسی :	فیا
موضوع :	تدریس
موضوع :	کلاس‌داری
شناسه افزوده :	اسماعیلی مبارکه، محمد، ۱۳۴۱ -
شناسه افزوده :	حوزه علمیه قم، مرکز مدیریت، دفتر مطالعات و پژوهش‌های تبلیغی
شناسه افزوده :	حوزه علمیه قم، مرکز مدیریت
رده بندی کنگره :	LB۱۰۲۵/۹ ۱۳۹۱
رده بندی دی‌سی :	۱۰۲/۳۷۱
شماره کتابشناسی ملی :	۲۸۹۲۷۵۹

شناسنامه کتاب:

نام کتاب: روش تدریس و کلاس‌داری تبلیغی
مؤلف: محمد اسماعیلی مبارکه و همکاران
دفتر مطالعات و پژوهش‌های تبلیغی معاونت تبلیغ و آموزش‌های کاربردی حوزه‌های علمیه
ویراستار: ناصر کرمانی
صفحه آرای: محمدعلی قربانی
ناشر: انتشارات مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۱ ش. / قم
قیمت: ۳۵۰۰ تومان
تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۲۶۳۸ - ۶۵ - ۹

حق چاپ محفوظ است

مراکز پخش:

۱. قم، معاونت تبلیغ و آموزش‌های کاربردی؛ تلفن: ۰۲۵۱ - ۲۹۴,۰۶۵۹
۲. قم، انتشارات مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه؛ تلفن: ۰۲۵۱ - ۷۷۴۰۹۷۱

فهرست مطالب:

مقدمه.....	۱۳
فصل اول: مبانی نظری تدریس.....	۱۵
مقدمه.....	۱۷
تعریف تدریس:.....	۱۹
جایگاه و اهمیت تعلیم آموزگاران دینی در تبلیغ دین.....	۲۲
اهمیت و جایگاه تعلیم در اسلام.....	۲۳
فواید دنیوی تدریس، کلاس‌داری و آموزش.....	۲۴
امتیازات تدریس.....	۲۴
استفاده از ابزارهای آموزشی.....	۲۶
فواید استفاده از ابزار.....	۲۸
ارکان کلاس‌داری دینی.....	۲۹
۱- مربی (مبلغ).....	۲۹
۲- مخاطب (شاگرد).....	۳۶
۳- محتوای تدریس.....	۴۰
۴- فضای تدریس.....	۴۱
فصل دوم: روش تدریس.....	۴۵
مقدمه.....	۴۷
طراحی درس.....	۴۷
مفهوم طرح درس.....	۴۸
ضرورت طرح درس.....	۴۸
مراحل تدوین طرح درس.....	۴۹

۴۹	محورها
۵۱	فواید تدوین طرح درس
۵۲	اجرا
۵۲	ایجاد ارتباط
۵۸	قواعد اصلی مدیریت کلاس
۶۱	نکات کاربردی
۶۲	ارزش‌یابی

فصل سوم: روش‌های متداول و فراگیر ۶۵

۶۷	مقدمه
۶۸	روش پرسش و پاسخ
۶۸	شیوه‌ی طرح سؤال
۷۱	امتیازات روش پرسش و پاسخ
۷۲	محدودیت‌های روش پرسش و پاسخ
۷۲	روش نمایش
۷۴	روش نمایش، دسته‌ی معصومین، طریق
۷۶	محاسن روش نمایش
۷۶	محدودیت‌های روش نمایش
۷۷	روش حل مسأله
۷۷	نمونه‌ای از روش حل مسأله
۷۹	محاسن و محدودیت‌های این روش
۷۹	روش آموزش مهارت‌های فراشناختی
۸۰	روش مباحثه‌ای
۸۱	روش آزمایشی
۸۲	روش تمرین
۸۳	نکات مهم روش تمرین
۸۳	انواع تمرین
۸۴	روش پروژه یا واحدکار
۸۴	چند نکته
۸۵	روش آموزش فردی
۸۶	راه‌های فردی کردن آموزش
۸۶	روش گردش علمی یا فعالیت تجربی
۸۷	معیارهای موفقیت گردش علمی
۸۷	نکاتی در طرح‌ریزی گردش علمی

۸۸.....	چند نمونه گردش علمی:
۸۸.....	تدریس، به روش سخنرانی
۸۹.....	مراحل تدریس، به روش سخنرانی:
۸۹.....	عوامل مؤثر در تدریس، به روش سخنرانی:
۸۹.....	کاربردهای تدریس، به روش سخنرانی
۹۰.....	محاسن تدریس، به روش سخنرانی
۹۰.....	محدودیت‌ها و معایب تدریس به روش سخنرانی
۹۰.....	مهارت در تدریس به روش سخنرانی
۹۱.....	شباهت و تفاوت خطابه و سخنرانی، در روش تدریس
۹۲.....	روش قیاسی و روش استقرایی
۹۳.....	روش توضیحی
۹۴.....	محاسن روش توضیحی
۹۴.....	محدودیت‌ها و معایب روش توضیحی
۹۵.....	نمونه‌ی تدریس به روش توضیحی
۹۶.....	روش تدریس فعال
۹۷.....	راهنمای فعال کردن کلاس:
۹۸.....	امتیازات روش تدریس فعال:
۹۸.....	روش جمع‌بندی و تلفیق روش‌ها
۹۹.....	محاسن روش تلفیقی
۹۹.....	محدودیت‌های روش تلفیقی

فصل چهارم: مهارت‌ها و روش‌های ارائه‌ی مفاهیم دینی..... ۱۰۱

۱۰۲.....	روش تصویرسازی (طراحی)
۱۱۰.....	روش تلخیص
۱۱۰.....	چند مثال:
۱۱۲.....	نمونه‌ی اجرایی اول
۱۱۳.....	نمونه‌ی اجرایی دوم
۱۱۵.....	روش ایجاد سازگاری، بین موضوع و زمان
۱۱۶.....	موضوعات مهم، برای رده‌های سنی
۱۱۶.....	نمونه‌ی اجرایی این گروه (چهار تا هفت سال)
۱۱۸.....	نمونه‌ی اجرایی این گروه (هفت تا دوازده سال)
۱۲۳.....	روش منظومه‌ای
۱۲۵.....	نمونه‌هایی از اشعار هم‌مضمون با احادیث
۱۲۶.....	روش تنوعی

- نمونه‌ای از تهیه و ارائه‌ی آیات قرآن، به روش تنوعی..... ۱۲۸
- پیام‌های آیه:..... ۱۳۲
- بیان اهمیت موضوع:..... ۱۳۵
- روش تشبیهی یا تمثیل..... ۱۳۶
- روش پیوند مفاهیم دینی، با واقعیات زندگی مخاطب..... ۱۳۸
- چند نمونه‌ی دیگر:..... ۱۴۲
- روش مقایسه‌ای..... ۱۴۳
- چند نمونه:..... ۱۴۳
- نمونه‌ی اجرایی این روش..... ۱۴۴
- روش زنجیره‌ای..... ۱۴۷
- روش تأثیر باورها بر اعمال..... ۱۴۹
- روش ایجاد رابطه‌ی متقابل، میان عقل و قلب و عمل..... ۱۵۱
- روش ایجاد فرصت تجربه..... ۱۵۳
- روش مواجهه با نتایج اعمال..... ۱۵۴
- روش ایجاد فرصت تأمل..... ۱۵۷
- چند نمونه..... ۱۵۸
- روش ترسیم فضای مناسب مذهبی، در آموزش مفاهیم دینی..... ۱۵۹
- چند توصیه..... ۱۶۰
- شیوه‌ی رشد مفاهیم دینی..... ۱۶۱
- تعامل میان مباحث نظری و عملی دینی..... ۱۶۲
- نمونه‌هایی از ایجاد ارتباط، بین مباحث نظری و عملی..... ۱۶۳
- روش اثرگذاری و رشد مفاهیم دینی در کودکان..... ۱۶۴
- عوامل ایجاد روحیه‌ی دینی..... ۱۶۴
- روش علاقه‌مند ساختن به خدا..... ۱۶۶
- راه‌های علاقه‌مند کردن کودکان به خداوند..... ۱۶۷
- روش آموزش خداشناسی، به کودکان و نوجوانان..... ۱۶۹
- روش نشان دادن تجلیات خداپرستی در زندگی..... ۱۷۱
- روش جای‌گزینی..... ۱۷۳
- روش تهاجمی..... ۱۷۵
- روش تأکیدی..... ۱۷۷
- شیوه‌های تأکید..... ۱۷۷
- روش خلق موقعیت برای داوری..... ۱۷۹
- روش تبدیل موقعیت منفی به مثبت..... ۱۸۲
- روش ایجاد تردید، در امور منفی..... ۱۸۷
- روش جست‌وجو..... ۱۸۹

۱۹۱.....	روش افزایش ایمان
۱۹۲.....	شیوه‌های تقویت ایمان
۱۹۵.....	توصیه‌های پایانی
۱۹۹.....	فهرست منابع و مآخذ

مقدمه

در دنیای معاصر، نیاز به دین و آموزه‌های آن، بیش از هر زمان دیگر احساس می‌شود و علاقه به دین و مذهب، که بتواند آرامش روحی و روانی را بر فرد و جامعه حاکم کند، هر روز از اقصی نقاط جهان ارازمی گردد.

با توجه به این نیاز اساسی، سرانجامی و همگانی ضرورت دارد که تبلیغ معارف اسلام ناب در حدی بسیار گسترده‌تر از گذشته در دستور کار قرار گیرد. برای تحقق این امر ضرورت دارد، با توجه به مقتضیات زمان در روش‌های انتقال مفاهیم دینی بازخوانی دقیقی صورت گرفته، شیوه‌هایی متنوع و جذاب، برای علاقمندان به دین ملت‌ها و اقشار مختلف اجتماعی به آموزه‌های دینی، تولید و مورد استفاده قرار گیرد.

گرچه امروزه استفاده از بعضی روش‌های سنتی برای انتقال مفاهیم دینی، همچنان از جاذبه لازم برای جذب مخاطبان برخوردار است؛ لیکن برای جذاب‌تر ساختن روش‌های سنتی و تولید روش‌های جدید، برای پوشش افزون‌تر گروه‌های مختلف مخاطبان، پرداختن به ابداع روش‌های نو، ضرورت بیشتری یافته است.

تصحیح و ارتقاء روش‌های سابق و تولید روش‌های جدید با رعایت دقیق موازین، کاری بس دشوار است که نیاز به پژوهش‌های عمیق در قرآن و سیره اهل

بیت علیه السلام داشته، نیروهای مجرب و خلاق می‌طلبند. معاونت تبلیغ و آموزش‌های کاربردی حوزه‌های علمیه، با تأسیس دفتر مطالعات و پژوهش‌های تبلیغی، توانسته است تعدادی از کارشناسان تبلیغ را در این زمینه فعال نموده، به نتایج قابل قبولی دست یابد. کتاب روش‌های تدریس و کلاس‌داری تبلیغی، یکی از دستاوردهای این مجموعه است.

امید آنکه مربیان و مبلغان ارجمند با استفاده از این اثر در تربیت دینی مخاطبان، توانمندتر و موفق‌تر عمل نموده، جامعه را در مسیر رشد و تعالی دینی هدایت نمایند.

کتاب «روش تدریس و کلاس‌داری دینی» توسط استاد و پژوهشگر بزرگوار حجة الاسلام والمسلمین آقای محمد اسماعیلی مبارکه و سایر همکاران ایشان آماده شده است و مطالب از بارها توسط استاد گرامی تدریس و سعی گردیده با تجربه عملی هر بار غنی‌تر گردد. اینجانب به خود لازم می‌دانم از زحمات ایشان و همکاران بزرگواریان تشکر و از مدیر محترم دفتر مطالعات و پژوهش‌های تبلیغی جناب حجة الاسلام والمسلمین آقای محمد غلامرضایی قدردانی نمایم.

محمد حسن نبوی

معاون تبلیغ و آموزش‌های کاربردی حوزه‌های علمیه